

DRAK DEČKA A KOBEREC

Před 1 000 000 měsíců za naší stodolou, za Hadašovými loukami a za horou Říp byla jeskyně. Jeskyně byla široká, menší a obrostlá plevelem. Žil tam dost divný drak. Pořád ležel na jakési dečce a spal. Bylo to však divné spaní, protože měl pořád zvednutou tlapu nahoru. A když se vzbudil, vyletěl z jeskyně a létal nad trhem. Vypadalo to, jakoby na něco čekal. Létal vždy nad prodejnou koberců, a protože se vykládalo, že spí na roztrhané dečce, říkali mu drak Dečka. Najednou uviděl černobíločervenožlutý koberec a přistál u stánku. Řekl: „*Chtěl bych si koupit tenhle černobíločervenožlutý koberec na spaní.*“ Prodejce se zasmál a podal mu koberec, který si přál. Ale nevěděl, že je létací. Přiletěl do jeskyně a lehl si na koberec. No jo, co se nestalo? Koberec vyletěl z jeskyně, ale drak usnul tak tvrdě, že si nevšiml, že uletěl. Když se probudil, byl ve vesmíru. Ale vylekal se a spadl z koberce přímo dolů. Najednou se vzbudil a byl rád, že se mu to nestalo doopravdy. Byl ponaučený, že i stará dečka vystačí.

ČARODĚJ Z MARSU

Roku 1787 v hlavním městě Skotska Glaskow bydleli kamarádi Johanson a Markus. Johanson se zajímá o planety ve vesmíru a Markus o vědě*. Johanson byl docela nešika, ale velmi chytrý frája. Markus byl velmi nebojácný a riskantní. Oba chodili do hvězdárny, jednak proto, že tam pracuje tatínek od Johansona, a proto, že se rádi dívají na Mars. Jednou po zavírací době se Markus podíval na Mars a viděl obra. Johanson mu nechtěl věřit, ale jak se na Mars podíval, viděl ho také. Najednou Markus viděl, jak obr spadl. A bylo zle, obr dopadl rovnou do Glaskowu. Boural celé město, až přišel ke hvězdárně, řekl si jen tak pro srandu Markus: Aou, chlape. Johanson se schoval za stůl, ale Markus viděl sekáček na maso. Skočil na obra a usekl hlavu. Bylo to pěkné sado-maso. Když to čaroděj viděl, snesl se do Skotska sám. Markus a Johanson rychle běželi z hvězdárny, ale čaroděj vykouzлил ohradu, aby nikam neutekli. Neměli zbraně. Kdyby měli aspoň dalekohled! A v tom Markus skočil na čaroděje a Johanson hledal dalekohled. Našel ho. Markus se už pustil. Čaroděj vyslal na Johansona leaser. Johanson vzal dalekohled, namířil ho proti leaseru. Leaser se odrazil a zabil čaroděje. Všichni obyvatelé Skotska děkovali a vyhazovali do vzduchu hochy. Nu, a to je sado-maso konec, sekáčku hop, udělal jsi binec.

* = vědu, tento půvabný „překlep“ nemůžeme neponechat (stejně jako psaní anglických slov).

KOUZLA TEXTŮ

Předešlé texty vznikly v květnu 2000. Tehdejší žáci 5.B* hranické Základní školy 1. máje dostali od své třídní učitelky Mgr. Jitky Nebeské za úkol napsat nějakou vlastní pohádku. Upřesněním bylo pouze, že to nemá být pohádka, kterou už někde viděli, četli či slyšeli. Čas byl vymezen jednou vyučovací hodinou (45 minut). Každý dostal dvojlist formátu A5, tedy čtyři strany, z nichž měl popsat nejméně jednu. Žádný příklad žáci-spisovatelé nedostali.

Půvabné výsledky této hodiny „jazyka českého“ si učitelčin syn v zápalu nadšení okopíroval, originály se přirozeně vrátily dětem. Když pak vznikl nápad pohádky vydat, už tedy bohužel nebylo možné k textu připojit obrázky, kterými děti své výtvary provázely. Právopisné chyby, které rozhodně nebyly záměrem autorů, byly až na výjimky opraveny. Tyto informace tu uvádíme proto, aby bylo zřejmé, že nijak jinak nebylo do textů zasahováno. Snažíme se totiž vydat celý soubor textů v takové podobě, která by mohla vyvolat nejenom estetické potěšení běžných čtenářů, ale také posloužit jako materiál k různým analýzám, nápadům a závěrům.

Přestože některé pohádky z této knížečky jsou zajímavější než jiné, žádný z těchto textů není nudný a bezvýznamný. Největší hodnota však spočívá v tom, že jde o celistvý vzorek, který umožňuje uvažovat nad obecnějšími otázkami.

* Chyběla pouze Tereza Klumparová. Všechny děti se narodily v letech 1988 a 1989.

43/ Literární vědec uvidí, že z prvků konstitutivních pro žánr pohádky v mnoha textech zůstává jedině úvodní „bylo-nebylo“ a „šťastný konec“*, takže z toho, co dospělí chápou pod pojmem pohádka, zůstávají u jejich dětí často jen fragmenty, jednotlivé zápletky a archaické formulace zbavené vnitřní logiky. Sociolog smutně zjistí, že typickým hrdinou našich textů je jedináček, jehož nejbližším je domácí zvíře či oživená hračka a že nejčastějším kouzelným pomocníkem bývá babička. Psycholog si všimne použitých motivů, jimž dominují postavy a předměty spojené s létáním (drak, létající koberec, čaroděj ad.). Historik poznamená, že v pohádkách z roku 2000 se ještě neobjevují mobilní telefony a počítače a že jsou ještě nezasazeny vlnou textů o Harry Potterovi. Pedagog sezná, že škola je bez výjimky místem, kde jsou zadávány nepříjemné domácí úkoly. Jazykovec najde nářeční prvky a pokochá se mírou, s jakou děti rozumějí jednotlivým slovům a jazykovým figurám (království jako dům). Politolog narazí na drobné náznaky primárně politických vlivů (zlá sestra Amerika) a občanské angažovanosti (Staré divadlo). Sexuolog zpozoruje, že erotika se v textech jedenáctiletých dětí explicitně skoro neobjevuje a motivace mnoha procesů, které dospělí chápou jako sexuální, se u dětí mění v „přáli si“ (mít dítě) či „musela mu dělat vílu“ (důvod věznění ženy). Badatelé v oblasti gender-studies nepřehlédnou explicitní líčení násilí v pohádkách chlapců a nepřítomnost či minimalizaci popisu násilí v textech dívek. Atd. Je tu velmi mnoho možností výkladu.

* Šťastný konec pohádek je ovšem produktem 20. století – skutečné lidové pohádky často nekončí nijak šťastně a jejich děj bývá někdy přímo hororový.